

Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Санагинская средняя общеобразовательная школа»

«Утверждено»

Директор МАОУ
«Санагинская СОШ»

 /Бандеева И.В./

Ф.И.О.

Приказ № 25 от «28» 08 2017 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Предмет: бурятский язык

Класс: 1 «б»

Учитель: Цыденова Дыжидма Вячеславовна

Категория: _____

Стаж: 1

2017-2018 учебный год

Нуралсалай сэдэбүүдэй гол удха

Бэлэдхэлэй үе (2 ч.)

Эрдэм нуралсалай хайндэр. Буряд алфавит. Уг гарбалай модон. Хэлэ хугжоолгэ.

Үзэглэлэй үе (8 ч.) А-а, Аа-аа, Ай-ай абьян ба үзэг. О-о, Оо-оо, Ой-ой абьян а үзэг. У-у, Уу-уу, Уй-уй аян ба үзэг. Н-н, М-м, Л-л, Р-р абьян ба үзэг. И-и, Ии-ии, ы абьян ба үзэг. Ш-ш, Х-х абьян ба үзэг. Ё-ё, Г-г, Т-т, Д-д, Б-б, С-с абьян ба үзэгүүд. Э-э, Ээ-ээ, Эй-эй – абьян ба үзэг. Ү-ү, Үү-үү, Үй-үй - абьян ба үзэг. З-з, Өө-өө, Ж-ж- абьян ба үзэг. Я-я, Яа-яа, Ё-ё, Ёо-ёо, Е-е, Еэ-еэ; Ю-ю, Юу-юу – абьян ба үзэг. В-в, П-п, Ф-ф, Ч-ч, Ц-ц, Щ-щ. Илгархан ь, ь, К-к. Мөөгэ ба тэгэ, Нурагшадай уялга.

Үзэглэлэй удаадахи үе. Буряд хэлэн (23 ч.)

Абьян ба үзэг. Хэлэлгын хубинууд. Абьянууд угэнуудхээ юугээрээ илгарнаб? Тургэн аялган абьянууд. Удаан аялган абьянууд. Дифтонгнууд. Аялган абьянуудай илгаа. Аялганай тааралдал, хубарил. Хашалган абьянууд. Тестовэ даабари. Зөөлэн тэмдэгэй ажал. Үе. Үгэ. Үгэ шэнэ муртэ нүүлгэ. Буряд алфавит. Шалгалтын хүдэлмэри. Хэлэлгын хубинууд.

Нурагшадай мэдэсэ шадабариде табигдаха эрилтэнүүд

1-хи классай нуулээр нурагшад шадаха ёһотой:

Уншаһан текстдэ табигдаһан асуудалдуудта зуб харюу угэхэ шадабаритай болохо. Оорынгоо хараһан юумэн тухайгаа хоорэжэ шадаха. Багшын туһаламжаар текстые хубинуудта хубааж, уншаһан юумэнэйнгоо гол удхыень илгажа нураха.

нурагшад уншалгаар иимэ мэдэсэ, шадабари ба дадалтай болоһон байха ёһотой:

- зубоор, нэгэ жэгдээр, удхыень ойлгожо, бүхэли угэнуудээр уншажа нураха;
- текстдэ угтэһэн асуудалнуудта зуб харюу угэжэ шадаха;
- багшын хоорэһые анхаралтайгаар шагнаад, хэлэжэ нураха;
- мэдүүлэлэй нуулэй интонации сахижа, сэглэлтын тэмдэгүүдые зубоор угуулхэ дуршэлтэй болохо. нуралсалай жэлэй нуул багаар минута соо 25-30 угэ уншадаг болоһон байха.

нурагшад 1-хи класс дуургэхэдээ, буряд хэлээр иимэ мэдэсэ, шадабари ба дадалтай болоһон байхаар хараалагдана:

- буряд хэлэнэй бухы абьянууд ба үзэгүүд, тэдэнэй илгаае хэлэжэ ба бэшэжэ шадаха;
- аялган ба хашалган абьянууд, үзэгүүдые илгаха дадалтай болоһон байха;
- тургэн ба удаан аялгануудые, дифтонгнуудые зубоор хэлэжэ, бэшэжэ шадаха;
- хатуу ба зоолэн хашалгануудые зубоор илгаха дадалтай болоһон байха;
- -зоолэн хашалгануудые бэшэг дээрэ **ё, ю, я, и** аялгануудаар ба зоолэн тэмдэгээр бэшэг дээрэ тэмдэглэдэг ёһо гуримые хэрэглэжэ шадаха;
- ехэ ба бага үзэгүүдые, бүхэли угэнуудые нэгэ жэгдээр, алдуугуйгоор бэшэжэ шадаха;
- багшын уншалга доро 3-4 угтэй мэдүүлэлнуудые зубоор, алдуугуйгоор бэшэжэ шадаха;
- мэдүүлэлэй эхин угэдэ ехэ үзэг бэшэхэ, нуулдэнь точка табиха дуршэлтэй болоһон байха

Шалгалтын хүдэлмэринүүд

№	Хүдэлмэрийн янза	Темэ
1	Диктант	Мэдүүлэл. Хонгёо ба бүдэхи хашалганууд
2	Тестовэ даабари	Аялган ба хашалган абьянууд. Хэлэлгын хубинууд

Технологическа тусэблэлгэ

Темэ	Саг	Һуралсалай дүнгүүд	түсэблэһэн	Метапредметнэ дүнгүүд	Үхибүүдэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд
1 четверть					
Бэлэдхэлэй үе	2 ч				
Эрдэм һуралсалай һайндэр. Буряд алфавит. Уг гарбалай модон. Хэлэ хугжоолгэ.	2	Номоор худэлжэ шадаха		Тобшолол хэжэ шадаха. Ном соо зураг харуулжа шадаха. Асуудал табижа шадаха.	Зурагаар хоорэжэ шадаха
Үзэглэлэй үе	7 ч				
А-а, Аа-аа, Ай-ай абяан ба үзэг	1	Аялган абяан ба үзэгыгэ зубоор угуулжэ шадаха		Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ һураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.	Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.
О-о, Оо-оо, Ой-ой абяан а үзэг	1	Аялган абяан ба үзэгыгэ зубоор угуулжэ шадаха		Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ һураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха.
У-у, Уу-уу, Уй-уй аяан ба үзэг	1	Аялган абяан ба үзэгыгэ зубоор угуулжэ шадаха		Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ һураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.	Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.
Н-н, М-м, Л-л, Р-р абяан ба үзэг	1	Хатуу ба зоолэн хашалгануудыгэ илгажа шадаха		Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха	Тобшолол хэжэ шадаха.
И-и, Ии-ии, ы абяан ба үзэг	1	Аялган абяан ба үзэгыгэ зубоор угуулжэ шадаха		Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ һураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.	Зэргэсуулгэ хэжэ һураха.
Ш-ш, Х-х абяан ба үзэг	2	Хатуу ба зоолэн хашалгануудыгэ илгажа шадаха		Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха	Хамтын ажалда худэлжэ шадаха
2 четверть	(7 ч)				

Н-н, Г-г, Т-т, Д-д, Б-б, С-с абьян ба узэгууд	3	Хатуу ба зоолэн хашалгануудыг илгажа шадаха	Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха	Хамтын ажалда худэлжэ шадаха
Э-э, Ээ-ээ, Эй-эй – абьян ба узэг	1	Аялган абьян ба узэгыг зубоор угуулжэ шадаха	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха.	Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха.
Ү- ү, Үү-үү, Үй-үй - абьян ба узэг	1	Аялган абьян ба узэгыг зубоор угуулжэ шадаха	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха.	Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха.
З-з, Өө-өө, Ж-ж-абьян ба узэг	2	Хатуу ба зоолэн хашалгануудыг илгажа шадаха	Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха.	Тобшолол хэжэ шадаха.
3 четверть	(9 ч)			
Я-я, Яа-яа, Ё-ё, Ёо-ёо, Е-е, Еэ-еэ; Ю-ю, Юу-юу – абьян ба узэг.	2	Аялган абьян ба узэгыг зубоор угуулжэ шадаха	Тобшолол хэжэ шадаха. Бэе бэетэеэ худэлжэ шадаха. Оорынгоо ажал тусэблэжэ шадаха.	Нухэдэйнгоо ажал сэгнэжэ, оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха
Илганан ь, ь	1	Зубоор, алдуугуйгоор бэшэжэ, уншажа шадаха	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха.	Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха
К-к, В-в, П-п, Ф-ф, Ч-ч, Ц-ц, Щ-щ	2	Хатуу ба зоолэн хашалгануудыг илгажа шадаха	Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха	Хамтын ажалда худэлжэ шадаха
Мөөгэ ба тэгэ, Нурагшадай уялга	2	Уншанаанаа хоорэжэ шадаха	Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха	Оортоо хэрэгтэй информации абаха
Абьянууд угэнууднэ юугээрэ илгарнаб?	1	Зубоор, алдуугуйгоор бэшэжэ, уншажа шадаха	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха.	Оорынгоо ханамжа хэлэжэ шадаха

Тургэн аялган абянууд. Удаан аялган абянууд	1	Тургэн аялган абян ба узэгыг зубоор угуулжэ шадаха. Удаан аялган абян ба узэгыг зубоор угуулжэ шадаха.	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха. Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха.	Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха.
4 четверть	(8 ч)			
Дифтонгнууд	1	Дифтонг гэжэ ойлгуулха, зубоор угуулжэ шадаха	Тобшолол хэжэ шадаха. Бэе бэетэеэ худэлжэ шадаха. Оорынгоо ажал тусэблэжэ шадаха.	Нухэдэйнгоо ажал сэгнэжэ, оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха
Аялган абянуудай илгаа. Аялганай тааралдал, хубарил	1	Аялган абян ба узэгыг зубоор угуулжэ шадаха. Эрэ, эмэ, зрсэ аялгануудыг илгаруулжа шадаха	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха. Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха.	Тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха.
Хашалган абянууд. Тестовэ даабари	1	Хатуу ба зоолэн хашалгануудыг илгажа шадаха	Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха	Хамтын ажалда худэлжэ шадаха
Зөөлэн тэмдэгэй ажал	1	Зөөлэн тэмдэгтэй угэнуудыг зубөөр уншаха, бэшэхэ	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.	Нухэдэйнгоо ажал сэгнэжэ, оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха
Үе. Үгэ. Үгэ шэнэ муртэ нүүлгэ	1	Зубөөр шэнэ муртэ угэнуудыг нуулгэжэ шадаха	Тобшолол хэжэ шадаха. Асуудал табижа шадаха.	Оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха.
Буряад алфавит. Шалгалтын хүдэлмэри	1	Буряад алфавит мэдэхэ, зубөөр угуулжэ шадаха	Зэргэсуулжэ, анализ хэжэ шадаха. Тобшолол хэжэ шадаха. Хамтын ажалда худэлжэ шадаха	Нухэдэйнгоо ажал сэгнэжэ, оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха Нухэдэйнгоо ажал сэгнэжэ, оорынгоо һанамжа хэлэжэ шадаха
Хэлэлгын хубинууд	(2 ч)	Хэлэлгын хубинуудыг илгаруулжа шадаха	Анализ, тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха. Оорынгоо һанамжа хэлэжэ	Тобшолол хэжэ шадаха. Зэргэсуулгэ хэжэ хураха.

			шадаха.	

Диктант

Зунай сагта ой соо ехэ зохид байдаг. Жэжэхэн шубууд нэгэ жэгдээр дуулаха. Уб улаахан улаагана, алирхан, нэрхэн элбэг байха. Зохидхон сагдуулнууд ургажа байха. Агаар тон тунгалаг. (26 үгэ)

Даабари:

1. Диктант соо хэды мэдүүлэл бэ гэжэ тэмдэглэгты.
2. Түрүүшын мэдүүлэлэй үгэнүүд соо хонгёо хашалган доогуур нэгэ, бүдэхи хашалган доогуур хоёр зурлаагаар зурагты.

Тестовэ даабари**1.Мэдүүлэл соо үйлэ үгэ оло.**

Эжымни амтатай зөөхэй шанаба.

а)эжымни б)амтатай в)зөөхэй г)шанаба

2.ХАРААСГАЙ гэхэн үгын үзэгүүдые хэрэглэжэ, хэн? юун? Гэхэн асуудалда харюусадаг үгэнүүдые бэшэ.**3.Хашалганууд юунхээ ехэнхидээ бүридэнэб?**

а)дуунһаа б)шууяанһаа в)дуун шууяан хоёрһоо

4.Ямар үгэ соо абяануудын үзэгүүдхээ олон байнаб?

а)альган б)сьезд в)эдеэн г)маягар

5.Үлүү үгэ оло.

а)ангуушан б)шэлүүхэн в)унаган г)хэрмэн

6.Ямар гэхэн асуудалда харюусаһан үгэ оло.

а)сэбэрлэнэ б)сэлмэг в)сэсэг г)Сэлмэг

7.Үгтэхэн үгэнүүдые хэрэглэжэ, зүб мэдүүлэл зохёо.

1 2 3 4 5

Бургааһан, шандаган, соо, хоргододог, зундаа

8.Үлүү үзэг оло.

а)яа б)еэ в)юу г)уу

9.Аялганай тааралдалай дүрим оло.

а)Буряад үгэдэ эрэ, эмэ аялганууд нэгэ үгэ соо бэшэгдэдэггүй.

б)Эрсэ аялганууд эмэ аялгантай үгэнүүдтэ бэшэгдэдэг.

в)Эрсэ аялганууд эмэшье, эрэшье аялгантай үгэнүүдтэ бэшэгдэдэг.

г)Буряад үгэдэ эрэ, эмэ аялганууд нэгэ үгэ соо бэшэгдэдэг.

10.Буруугаар нүүлгэхэн үгэнүүдые оло.

а)оё-долшон б)ху-ря-ан-хай в)у-һан г)нюу-са

